

Nr 43

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1969/70 till vissa allmänna kultur- och bildningsändamål samt internationellt-kulturellt samarbete jämte motioner.

(5:e avd.)

DRIFTBUDGETEN

Åttonde huvudtiteln

Konst, litteratur, musik m. m.

1. **Konstnärsstipendier. Konstnärsbelöningar.** Kungl. Maj:t har i propositionen nr 1, bilaga 10 (punkterna B 1—B 2, s. 16—18 i utdrag av statsrådsprotokollet över utbildningsärenden för den 3 januari 1969) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1969/70 anvisa till Konstnärsstipendier ett reservationsanslag av 3 824 000 kr. och till Konstnärsbelöningar ett förslagsanslag av 810 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 646 av fru Diesen m. fl. och II: 761 av fru Sundberg vari hemställts att riksdagen måtte besluta att till stipendier åt konstnärer inom måleri m. m. för budgetåret 1969/70 anslå 1 600 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 671 av herrar Wirtén och Thorsten Larsson och II: 766 av herrar Sundman och Källstad vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer

1. att det nyinrättade kulturrådet i sitt utredningsarbete prioriterar

a) bildkonstnärernas aktuella ekonomiska situation,

b) konstnärsbelöningarnas konstruktion och reglerna för utdelningen,

c) det statliga stödet till kommunerna för att stimulera till insatser för en förbättrad och allsidig kulturdistribution,

d) åtgärder för att åstadkomma en vidgad kultursociologisk forskning och därvid överväger om samarbete kan etableras med de övriga nordiska länderna samt

2. att riksdagen måtte besluta

a) att 120 konstnärsbelöningar skall utgå under budgetåret 1969/70,

b) att till Konstnärsbelöningar för budgetåret 1969/70 anvisa ett med 35 000 kronor i förhållande till departementschefens förslag förhöjt förslagsanslag av 845 000 kr.

Utskottet. En förstärkning av stödet åt utövare av konstnärliga yrken och ökade insatser i fråga om offentlig konsumtion av den konstnärliga produktionen var huvudpunkterna i det kulturpolitiska handlingsprogram som antogs av 1961 års riksdag. Enligt riktpunkterna i programmet har under 1960-talet ökade anslag beviljats för stipendiestöd och för utbyggnad av riksteaterverksamhet, riksconsertverksamhet och försöksverksamhet med riksutställningar.

Sedan år 1963 har en rådgivargrupp varit knuten till chefen för departementet för allmänt samråd om kulturpolitikens utformning. Denna grupp har genom Kungl. Maj:ts beslut förra året upphört och ersatts av ett kulturråd. Detta har till uppgift att utreda och lägga fram förslag om den långsiktiga inriktningen av den statliga kulturpolitiken.

Utskottet kan inte finna annat än att bland kulturrådets uppgifter ingår att behandla de enligt utskottets mening väsentliga frågor inom det kulturpolitiska området som i motionerna I: 671 och II: 766 föreslagits bli prioriterade i rådets arbete. Enligt av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser för kulturrådet skall rådet bl. a. utreda de nuvarande statliga stödformerna för olika grupper av kulturarbetare, undersöka samspelet mellan statliga, kommunala och andra insatser på kulturområdet samt överväga hur forskningsresultat skall kunna utnyttjas för att främja utvecklingen på detta område och hur forskning på området skall kunna stimuleras.

Mot denna bakgrund anser utskottet att yrkandena i nämnda motioner redan tillgodosetts i vad de avser inriktningen av rådets arbete, varför utskottet inte funnit motionerna i denna del påkalla någon riksdagens vidare åtgärd.

I propositionen har föreslagits att anslaget till konstnärstipendier skall ökas med 650 000 kr. Departementschefen har därvid räknat med att samtliga s. k. stora arbetsstipendier höjs till 15 000 kr. Dessa stipendier utgår nu med lägst 12 000 kr. och högst 15 000 kr. Den förordade anslagsökningen medger även en ökning av antalet stipendier och ökade resurser för tillfälliga bidrag.

Under anslaget till konstnärsbelöningar har medel beräknats för ett oförändrat antal belöningar.

I motionerna I: 646 och II: 761 föreslås att till stipendier åt konstnärer inom måleri m. m. för nästa budgetår anslås 1 600 000 kr. eller 258 000 kr. utöver vad departementschefen beräknat för detta ändamål. En ökning av antalet konstnärbelöningar med 5 till 120 yrkas i motionerna I: 671 och II: 766.

Kungl. Maj:ts förslag avseende medelsanvisning till konstnärsstipendier innebär en ökning av anslaget med drygt 20 procent. Utskottet är inte berett förorda avsteg från förslaget.

Med anledning av motionsyrkandena rörande höjt belopp till gruppen konstnärer inom måleri m. m. får utskottet framhålla att vid anslagshöjningarnas fördelning på olika konstnärsgupper stipendier till nämnda kategori prioriterats såväl budgetåret 1967/68 som budgetåret 1968/69. Mot bakgrund härav och då de nuvarande statliga stödformerna för olika grupper av kulturarbetare skall utredas av kulturrådet avstyrker utskottet motionerna I: 646 och II: 761.

Med beaktande av att kulturrådet fått i uppdrag att utreda hur konstnärsbelöningarna fungerar som stödform anser utskottet inte tillräckliga skäl föreligga att riksdagen nu beslutar om en ökning av antalet belöningar. Utskottet avstyrker därför motionerna I: 671 och II: 766 i denna del.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 671 och II: 766 i vad de avser viss prioritering av kulturrådets utredningsarbete,

2. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 646 och II: 761 till *Konstnärsstipendier* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 3 824 000 kr.,

3. att riksdagen avslår motionerna I: 671 och II: 766 i vad de avser antalet konstnärsbelöningar,

4. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 671 och II: 766, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Konstnärsbelöningar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 810 000 kr.

2. **Statens konstråd.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 3, s. 18—19) och hemställer

att riksdagen till *Statens konstråd* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 141 000 kr.

3. **Förvärv av konst för statens byggnader m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 4, s. 19—20) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar Kungl. Maj:t att medge statens konstråd att under budgetåret 1969/70 beställa konst för högst 2 200 000 kr.,

2. till *Förvärv av konst för statens byggnader m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 2 200 000 kr.

4. **Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt B 5, s. 20—22) föreslagit riksdagen att till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 3 260 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 325 av herr Werner och II: 369 av herr Hermansson m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta

1. att fastställa bibliotekersättningens grundbelopp för budgetåret 1969/70 till 12 öre för lån av svenskt originalverk och 48 öre för bruk av referensexemplar samt till 6 öre för lån av översatt verk och att företa den uppräknig av förslagsanslaget som föranledes härav,

2. att uttala sig för en successiv höjning av ersättningen under därpå följande 4-årsperiod till minst 25 öre per lån av svenskt originalverk samt motsvarande höjningar i övrigt samt

3. att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om initiativ för skapandet av en ordning med förhandlingar med företrädare för författarnas och översättarnas organisationer, förslagsvis FLYCO, rörande bibliotekersättningarna, varvid ersättningsförhandlingarna i första rummet bör avse den i punkt 2. ovan föreslagna rikt-punkten för där nämnd 4-årsperiod,

dels de likalydande motionerna I: 645 av fru Diesen och herr Blomquist samt II: 756 av herr Nordstrandh m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta att bibliotekersättningens grundbelopp för författare fr. o. m. den 1 juli 1969 skall höjas till 12 öre för lån och 48 öre för referensexemplar av originalverk samt till 6 öre för lån och 24 öre för referensexemplar av översatta verk,

dels de likalydande motionerna I: 669 av herr Wirtén och II: 764 av herr Sundman vari hemställts att riksdagen ville

1. bifalla Sveriges författarfonds förslag om att kostnaderna för de fyra nordiska författarstipendierna icke skall belasta de medel som anvisats som bibliotekersättningar,

2. för ändamålet anvisa som särskilt anslag under åttonde huvudtiteln 20 000 kr. för fyra nordiska författarstipendier om vardera 5 000 kr. och 2 000 kr. för sakkunniggranskning av inkomna ansökningar eller tillhoppa 22 000 kr., samt

3. ställa beloppet till styrelsens för Sveriges författarfond förfogande att användas i särskilt föreskriven ordning,

dels de likalydande motionerna I: 670 av herrar Wirtén och Thorsten Larsson samt II: 765 av herrar Sundman och Ahlmark vari hemställts att riksdagen måtte

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att ersättning åt författare för utlåning av deras verk genom bibliotek må höjas enligt i motionerna anförda riktlinjer samt

2. till Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m. under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 6 490 000 kr.

Utskottet. Under år 1968 har en utredning tillsatts om litteraturstöd m. m. — 1968 års litteraturutredning. I utredningens uppdrag ingår bl. a. frågor om bokkonsumtionens villkor och behovet av åtgärder för att stärka litteraturens ställning i kulturlivet. Enligt sina direktiv har utredningen även att se över nuvarande statliga insatser som berör författarnas inkomster.

Den viktigaste formen av författarstöd utgör den s. k. biblioteksersättningen. Från detta anslag överförs årligen till Sveriges författarfond ett belopp motsvarande 6 öre för lån och 24 öre för referensexemplar av originalverk samt 2 öre för lån och 8 öre för referensexemplar av översatta verk. Av fondens medel utgår individuell ersättning till svenska originalförfattare, s. k. författarpenning, som motsvarar hälften av grundbeloppet för originalverk med vissa begränsningar för författare med höga utlåningssiffror. Återstoden av fonden, den s. k. fria delen, används efter bestämmande av författarfondens styrelse till pensioner, understöd, stipendier m. m. Fr. o. m. innevarande budgetår utgår även från fondens fria del fyra resestipendier om 5 000 kr. till författare i de övriga nordiska länderna.

För att en ökning av antalet långtidsstipendier, pensioner och punktstipendier skall kunna ske och för att dessas och författarpenningarnas belopp skall kunna ökas har styrelsen för Sveriges författarfond föreslagit att biblioteksersättningens grundbelopp nästa budgetår höjs till 12 öre för lån och 48 öre för referensexemplar av originalverk samt till 6 öre för lån och 24 öre för referensexemplar av översatta verk.

I motionerna I: 325 och II: 369, I: 645 och II: 756 samt I: 670 och II: 765 har yrkats på i huvudsak motsvarande höjningar.

Med hänsyn till att en särskild utredning tillsatts för att överväga bl. a. de statliga insatserna för direkt författarstöd är utskottet inte berett att nu förorda någon ökning av biblioteksersättningens grundbelopp. Utskottet avstyrker således de förslag härom som framlagts i nyssnämnda motioner. Omfattningen och utformningen av det statliga stödet är givetvis en fråga av stor betydelse för den enskilde författaren. Med hänsyn härtill är det utskottets förhoppning att litteraturutredningen skall kunna bedriva sitt arbete beträffande dessa frågor med största skyndsamhet. För det fall arbetet avsevärt fördröjs — t. ex. genom att spörsmål sammanhängande med upphovsmannarätten uppkommer — bör utredningen enligt utskottets mening överväga att lägga fram förstärkningsförslag av provisorisk karaktär.

I avvaktan på resultatet av det pågående utredningsarbetet anser utskottet inte att riksdagen bör ta initiativ till en plan för successiv höjning av biblioteksersättningarnas grundbelopp eller till införande av en särskild förhandlingsordning rörande biblioteksersättningarna. Utskottet avstyrker alltså de yrkanden härom som framförts i motionerna I: 325 och II: 369. Dessa frågor torde redan vara uppmärksammade av utredningen.

Till de nordiska författarstipendierna som instiftades i fjol bör enligt utskottets mening, såsom föreslagits av styrelsen för Sveriges författarfond och i motionerna I: 669 och II: 764, särskilda medel nu anvisas. Utskottet förordar därför att den av

Kungl. Maj:t under förevarande anslag föreslagna medelsanvisningen räknas upp med 22 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionerna I: 325 och II: 369, I: 645 och II: 756 samt I: 670 och II: 765 i vad de avser höjning fr. o. m. budgetåret 1969/70 av biblioteksersättningens grundbelopp,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 325 och II: 369 i vad de avser hemställan om plan för successiv höjning av biblioteksersättningens grundbelopp och om initiativ till förhandlingar,

3. att riksdagen med bifall till motionerna I: 669 och II: 764, såvitt nu är i fråga, beslutar att särskilda medel skall anvisas för nordiska författarstipendier,

4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 669 och II: 764 samt med avslag å motionerna I: 325 och II: 369, I: 645 och II: 756 samt I: 670 och II: 765, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 3 282 000 kr.

5. **Statens biografbyrå m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 6—B 9, s. 22—34) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Statens biografbyrå* ett förslagsanslag av 462 000 kr.,

2. till *Teater- och orkesterrådet* ett förslagsanslag av 383 000 kr.,

3. till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* ett förslagsanslag av 38 831 000 kr.,

4. till *Bidrag till Svenska riksteatern* ett förslagsanslag av 21 814 000 kr.

6. **Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar.** Kungl. Maj:t har (punkt B 10, s. 35—36) föreslagit riksdagen att till Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 20 245 000 kr.

I de likalydande motionerna I: 640 av herr Brundin och II: 755 av herr Nordstrandh m. fl. har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära bemyndigande för teater- och orkesterrådet att beräkna 1969/70 års statsbidrag till Göteborgs lyriska teater efter det förhöjda bidragsunderlag som rådet föreslagit.

Utskottet. En omprövning av grunderna för statsbidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar gjordes förra året och resulterade i ändrade bidragsgrunder som tillämpas fr. o. m. innevarande budgetår. Med hänsyn härtill har departementschefen endast tillstyrkt höjt bidragsunderlag för Norrbottens länsteater som befinner sig under uppbyggnad.

Av statsrådsprotokollet framgår att Göteborgs lyriska teater och Göteborgs orkesterförening, till vilka statliga bidrag utgår från förevarande anslag respektive anslaget Bidrag till särskilda kulturella ändamål, den 1 juli 1969 kommer att uppgå i ett företag, Göteborgs teater- och konsertaktiebolag. Göteborgs stad har föreslagit att det statliga stödet till det nybildade bolaget skall utgå enligt gällande ordning för bidrag till stadsteatrar m. fl. teatrar.

Departementschefen har anslutit sig till teater- och orkesterrådets uppfattning att de hittillsvarande stödformerna bör tillämpas i avvaktan på resultatet av den utredning av orkesterorganisationen i landet som rådet för närvarande utför. I statsrådsprotokollet uppges vidare att formerna för bidragsgivningen till Göteborgs teater- och konsertaktiebolag kommer att slutligt regleras i samband med ställningstagande till rådets väntade förslag beträffande organisationen av det statliga stödet till orkesterverksamhet i landet.

I motionerna I: 640 och II: 755 hemställs om en höjning av bidragsunderlaget för Göteborgs lyriska teater. Utskottet anser att denna fråga bör prövas i samband med den aviserade regleringen av bidragsgivningen till Göteborgs teater- och konsertaktiebolag och är därför inte berett tillstyrka nämnda motioner.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 640 och II: 755 till *Bidrag till stadsteatrar och därmed likställda teatrar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 20 245 000 kr.

7. Rikskonsertverksamhet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 11, s. 36—39) och hemställer

att riksdagen till *Rikskonsertverksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 10 100 000 kr.

8. Bidrag till särskilda kulturella ändamål. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 12, s. 39—46) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till särskilda kulturella ändamål* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 18 542 000 kr.

Arkiv, museer m. m.

9. Riksarkivet: Förvaltningskostnader m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 13—B 19, s. 47—55) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Riksarkivet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 5 788 000 kr.,

2. till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och böcker m. m.* ett reservationsanslag av 68 000 kr.,

3. till *Landsarkiven* ett förslagsanslag av 3 783 000 kr.,

4. till *Ortnamnskommissionen: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 626 000 kr.,

5. till *Ortnamnskommissionen: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* ett reservationsanslag av 91 000 kr.,

6. till *Landsmålsarkiven: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 1 211 000 kr.,

7. till *Landsmålsarkiven: Insamling och bearbetning av vetenskapligt material* ett reservationsanslag av 143 000 kr.

10. Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Förvaltningskostnader m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 20—B 28, s. 55—68) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 7 866 000 kr.,

2. till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Underhåll och ökande av museets samlingar m. m.* ett reservationsanslag av 264 000 kr.,

3. till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Vård och underhåll av fornlämningar och kulturhistoriskt värdefulla byggnader* ett reservationsanslag av 611 000 kr.,

4. till *Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum: Uppdragsverksamhet* ett förslagsanslag av 1 643 000 kr.,

5. till *Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen* ett förslagsanslag av 1 974 000 kr.,

6. till *Nationalmuseet: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 5 734 000 kr.,

7. till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* ett reservationsanslag av 715 000 kr.,

8. till *Nationalmuseet: Utställningar av nutida svensk konst i utlandet* ett reservationsanslag av 270 000 kr.,

9. till *Livruskammaren* ett förslagsanslag av 877 000 kr.

11. **Naturhistoriska riksmuseet: Förvaltningskostnader.** Kungl. Maj:t har (punkt B 29, s. 68—70) föreslagit riksdagen att till Naturhistoriska riksmuseet: Förvaltningskostnader för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 4 563 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 644 av fru Diesen och II: 735 av herr Burenstam Linder i vad avser hemställan att riksdagen till Naturhistoriska riksmuseet: Förvaltningskostnader måtte för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 4 642 000 kr. samt att Kungl. Maj:t för riksdagen måtte framlägga förslag om inrättande av en professur i kryptogambotani vid museet från och med den 1 juli 1970.

Utskottet. Förutom med vad som erfordras för att täcka löne- och kostnadsstegringar m. m. föreslår Kungl. Maj:t att detta anslag skall räknas upp med 80 000 kr. Beloppet är betingat av förslag från museet om viss personalförstärkning som kostnadsberäknats till ca 220 000 kr. Av detta belopp har museet avsett 79 000 kr. för en förste intendent vid museiavdelningen.

I motionerna I: 644 och II: 735 yrkas att sistnämnda belopp skall beräknas för intendentstjänsten i fråga och anslaget därför räknas upp med 79 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Kungl. Maj:ts förslag innebär medelsanvisning för förstärkning av museets personalresurser. Utskottet anser sig kunna utgå från att dessa nya medel kommer att disponeras på det från museets synpunkt mest ändamålsenliga sättet. Den i motionerna föreslagna ytterligare medelsanvisningen — som i och för sig kan vara motiverad — är utskottet inte berett biträda utan tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag.

En av universitetskanslersämbetet tillsatt utredning — 1965 års biologiutredning — har föreslagit att naturhistoriska riksmuseet skall bli centrum för forskningen i botanisk och zoologisk systematik. Utredningen har i sådant syfte föreslagit bl. a. att en professur i kryptogambotani skall inrättas den 1 juli 1971. I motionerna I: 644 och II: 735 yrkas att riksdagen skall begära förslag om professurens inrättande den 1 juli 1970. Utskottet föreslår att riksdagen avslår detta motionsyrkande.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 644 och II: 735, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Naturhistoriska riksmuseet: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 4 563 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 644 och II: 735 i vad de avser professur i kryptogambotani.

12. **Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt B 30, s. 70) föreslagit riksdagen att till Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 535 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 644 av fru Diesen och II: 735 av herr Burenstam Linder i vad avser hemställan att riksdagen till Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m. måtte för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 570 000 kr.

Utskottet. Kungl. Maj:t har föreslagit att för museiavdelningen skall beräknas ytterligare 25 000 kr. och för forskningsavdelningen likaledes ytterligare 25 000 kr. Tillsammans föreslås sålunda i statsverkspropositionen en anslagshöjning med 50 000 kr.

I motionerna I: 644 och II: 735 yrkas en med 35 000 kr. ökad medelsanvisning avseende forskningsavdelningen.

Utskottet har inte funnit skäl tillstyrka detta motionsyrkande utan föreslår att anslaget i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag tas upp med 535 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 644 och II: 735, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, till *Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 535 000 kr.

13. Statens sjöhistoriska museum: Förvaltningskostnader m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 31—B 36, s. 70—78) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Statens sjöhistoriska museum: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 3 188 000 kr.,

2. till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökande av samlingarna* ett reservationsanslag av 10 000 kr.,

3. till *Etnografiska museet* ett förslagsanslag av 1 021 000 kr.,

4. till *Medelhavsmuseet* ett förslagsanslag av 352 000 kr.,

5. till *Skoklosters slott* ett förslagsanslag av 885 000 kr.,

6. till *Bidrag till Nordiska museet* ett förslagsanslag av 5 949 000 kr.

14. Bidrag till Tekniska museet. Kungl. Maj:t har (punkt B 37, s. 78—80) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Tekniska museet för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 921 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 650 av herr Nyman m. fl. och II: 750 av herr Mattsson m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte be-

gåra att anslaget till Bidrag till Tekniska museet höjs med 63 822 kr. utöver vad departementschefen föreslagit för ytterligare två tjänster,

dels motionen I: 667 av herr Wallmark vari hemställdes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt Kungl. Maj:t att inkomma med förslag i enlighet med de riktlinjer 1964 års sakkunniga dragit upp för Tekniska museets framtida utbyggnad.

Utskottet. Tekniska museet är en stiftelse till vilken statligt driftbidrag utgår sedan budgetåret 1965/66. Enligt den stat som fastställts av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår täcker statsbidraget mer än hälften av utgifterna för driften. Inkomsterna i övrigt härrör från entré- och visningsavgifter samt bidrag från näringslivet och museets vänförening.

För nästa budgetår har Kungl. Maj:t räknat med ytterligare statsbidrag av 215 000 kr. Uppräkningen är av automatisk karaktär.

Riksdagens beslut år 1965 om statligt driftbidrag till tekniska museet grundade sig på förslag i ett år 1964 avlämnat betänkande Tekniska Museets framtida ställning. Då emellertid bl. a. i detta betänkande framförda förslag om personalförstärkningar ännu inte genomförts och förslag om nya tjänster ej heller förs fram i statsverkspropositionen har i motionen I: 667 yrkats att riksdagen skall uppdraga åt Kungl. Maj:t att inkomma med förslag i enlighet med de riktlinjer som i nämnda betänkande dragits upp för tekniska museets utbyggnad.

Tekniska museet har vunnit allmänt erkännande och fångat uppmärksamheten genom bl. a. de nya metoder som kommit till användning i syfte att på ett intresseväckande sätt presentera modern teknik och teknikhistoria. Även skolans behov av information på detta område motiverar att museet kan ytterligare utveckla sin verksamhet.

Genom 1965 års musei- och utställningssakkunniga pågår utredning om hela det statliga och statsunderstödda museiväsendet. Utskottet har inhämtat att förslag bl. a. avseende tekniska museet torde kunna förväntas i början av år 1970. Med hänsyn härtill anser utskottet att yrkandet i motionen I: 667 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionerna I: 650 och II: 750 föreslås att bidrag för nästa budgetår skall lämnas till två nya tjänster.

Denna anslagsfråga har prövats av Kungl. Maj:t i anledning av förslag i museistyrelsens anslagsframställning. Utskottet är med hänsyn främst till det ansträngda budgetläget inte berett att tillstyrka motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 650 och II: 750 till *Bidrag till Tekniska museet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 921 000 kr.,

2. att riksdagen avslår motionen I: 667.

15. **Bidrag till Skansen.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt B 38, s. 80—83) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till Skansen* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 1 768 000 kr.

16. **Bidrag till vissa museer och arkiv.** Kungl. Maj:t har (punkt B 39, s. 83—86) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa museer och arkiv för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 1 150 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 636 av herr Bengtson och fru Segerstedt Wi-berg samt II: 736 av herrar Carlshamre och Wiklund i Härnösand vari hemställts att till Föreningen Sveriges pressarkiv och pressmuseum för budgetåret 1969/70 anslås 75 000 kr. och att med anledning härav anslaget till Bidrag till vissa museer och arkiv uppföres med 1 210 000 kr.,

dels motionen II: 225 av herr Josefsson i Halmstad m. fl. vari hemställts att riksdagen för budgetåret 1969/70 beviljar Varbergs museum ett anslag å 71 000 kr.

Utskottet. Ur anslaget utgår för närvarande bidrag till nio olika museer och arkiv som inte är statliga men som staten stöder och har viss insyn i.

Kungl. Maj:t föreslår att för nästa budgetår även bidragsmedel till driften av Dansmuseet skall tas upp under förevarande anslag och beräknar härför ett belopp av 40 000 kr. Utskottet tillstyrker förslaget.

Därutöver har Kungl. Maj:t beräknat en ökning av anslaget med 201 000 kr. av vilket belopp 3 000 kr. avses för Varbergs museum. Förslaget innebär att för detta ändamål beräknas sammanlagt 56 000 kr.

I motionen II: 225 hemställs att ytterligare 15 000 kr. anvisas till Varbergs museum.

Med hänsyn till att det ingår i uppdraget för musei- och utställningssakkunniga att behandla frågor om bidragsgivningen m. m. till Varbergs museum är utskottet inte berett att biträda motionsyrkandet.

Innevarande budgetår har bidrag utgått med 15 000 kr. till föreningen Sveriges pressarkiv och pressmuseum. Kungl. Maj:t har för nästa budgetår beräknat oförändrat bidragsbelopp. I motionerna I: 636 och II: 736 föreslås i enlighet med ett av föreningen framlagt förslag ytterligare bidrag med 60 000 kr.

Bidraget till pressmuseet och pressarkivet har varit oförändrat under ett flertal år. Inträffade kostnadsstegringar motiverar en uppräknig av bidraget. Därtill kommer att institutionen som följd av den successivt utökade verksamheten fått en än större betydelse för den moderna pressforskningen. Det synes utskottet väl motiverat att bidraget räknas upp till 30 000 kr. eller alltså fördubblas.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionen II: 225 om ytterligare bidrag till Varbergs museum,

2. att riksdagen i anledning av motionerna I: 636 och II: 736 som bidrag till pressmuseet och pressarkivet beviljar 30 000 kr.,

3. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 636 och II: 736 samt med avslag å motionen II: 225, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till vissa museer och arkiv* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 1 165 000 kr.

17. **Svenskt biografiskt lexikon m. fl. anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 40—B 43, s. 87—90) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Svenskt biografiskt lexikon* ett förslagsanslag av 540 000 kr.,
2. till *Stifts- och landsbiblioteken: Förvaltningskostnader* ett förslagsanslag av 963 000 kr.,
3. till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* ett reservationsanslag av 163 000 kr.,
4. till *Inköp av vissa kulturföremål* ett förslagsanslag av 100 000 kr.

Frivilligt folkbildningsarbete, ungdomsverksamhet m. m.

18. **Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag.** Kungl. Maj:t har (punkterna B 44—B 46, s. 91—129) föreslagit riksdagen att

- a) godkänna de riktlinjer för statligt stöd till ungdomsorganisationernas verksamhet som angetts i statsrådsprotokollet,
- b) till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 5 925 000 kr.,
- c) till *Bidrag till ungdomsledarutbildning* för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 4 200 000 kr.,
- d) till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 159 av herr Nyman m. fl. och II: 143 av herr Mundebo vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning rörande grund- och fortutbildning av ungdomsledare,

dels de likalydande motionerna I: 485 av herrar Nils Nilsson och Thorsten Larsson samt II: 560 av herr Mattsson m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att vid beviljande av anslag till ungdomsorganisationerna hänsyn tas till de kostnader som föranleds av deras ökande verksamhet vid skolorna,

dels de likalydande motionerna I: 635 av herr Andreasson och II: 732 av herrar Boo och Larsson i Borrby vari hemställts att riksdagen måtte

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att fördelningen av bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet må ske i enlighet med i motionerna angivna riktlinjer,

2. till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 7 500 000 kr.,

3. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en femårsplan för utbyggnaden av stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet enligt i motionerna anförda riktlinjer,

dels de likalydande motionerna I: 639 av herrar Blomquist och Nils Persson samt II: 752 av herr Nelander m. fl. vari hemställts

1. att riksdagen till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet anvisar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 260 000 kr. förhöjt anslag,

2. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t

a) framhåller vikten av att ungdomsorganisationernas vägledande och fostrande verksamhet sätts in så tidigt som möjligt och hemställer att därför den nedre åldersgränsen för statsbidragsberättigade medlemmar sänks från 12 till 10 år fr. o. m. budgetåret 1970/71,

b) hemställer att grundbidraget till vissa ungdomsorganisationers centrala verksamhet höjs från 20 000 kr. till 30 000 kr. budgetåret 1969/70 och till 40 000 kr. budgetåret 1970/71,

dels de likalydande motionerna I: 647 av herrar Lidgard och Åkerlund samt II: 730 av herrar Björck i Nässjö och Wennerfors i vad avser hemställan

1. att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1969/70 till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet anvisa ett med 75 000 kr. förhöjt anslag av 6 000 000 kr.,

2. att av anslaget för budgetåret 1969/70 till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet skall anvisas 150 000 kr. till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd,

dels de likalydande motionerna I: 656 av herr Harald Pettersson m. fl. och II: 734 av herr Boo m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte

1. till Bidrag till ungdomsledarutbildning under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 6 800 000 kr.,

2. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en femårsplan för utbyggnaden av stödet till ungdomsledarutbildning,

dels de likalydande motionerna I: 657 av herr Harald Pettersson m. fl. och II: 733 av herr Boo m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte

1. i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att nedre åldersgränsen för deltagande i statsbidragsberättigad fritidsgrupp må sänkas från 12 till 10 år,

2. till Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet anslå 14 000 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 673 av herr Wirtén m. fl. och II: 745 av herr Källstad m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta

1. att höja anslaget Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet till 6 705 000 kr.,

2. att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om

a) att grundbidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet ökas till 40 000 kr. per organisation och år,

b) att Kungl. Maj:t vid fördelning av bidrag till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd och Frikyrkliga ungdomsrådet beaktar dessa organisationers behov av anslagsökning motsvarande andra ungdomsorganisationers,

dels motionen II: 737 av herr Carlstein vari hemställts att riksdagen beslutar an hålla hos Kungl. Maj:t att anslagen till ungdomsorganisationernas verksamhet och bidragen till ungdomsledarutbildning behandlas i en 5-årsprognos så att det blir möjligt för riksorganisationerna att planera sin verksamhet på längre sikt.

Utskottet. Frågan om utformningen av statens stöd till ungdomsorganisationernas verksamhet har utretts av 1962 års ungdomsutredning. Utredningen avlämnade år 1967 sitt slutbetänkande Statens stöd till ungdomsverksamhet (SOU 1967: 19).

De allmänna riktlinjer för statligt stöd till ungdomsorganisationernas verksamhet som Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen förordat och de förslag om bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och till ungdomsledarutbildning som läggs fram i propositionen bygger i väsentliga avseenden på nämnda betänkande.

Vad däremot beträffar frågorna om eventuellt ändrade former för bidragsgivningen till fritidsgrupper har föredragande statsrådet funnit att de bör behandlas först sedan 1965 års idrottsutredning framlagt resultatet av sitt arbete. Kungl. Maj:t har anslutit sig till denna uppfattning och som följd härav beräknat anslaget till fritidsgrupper efter oförändrade bidragsgrunder.

Med hänsyn till den stora betydelse som ungdomsorganisationerna har för ungdomens samhällsfostran och personlighetsutveckling delar utskottet uppfattningen att det statliga stödet till denna verksamhet måste vidareutvecklas och förbättras.

I fråga om *allmänna riktlinjer* för det statliga stödet till ungdomsorganisationernas verksamhet och principiella utgångspunkter för utformningen av bidraget till central verksamhet och till ledarutbildning har föredragande statsrådet framhållit bl. a. att en förutsättning för att samhället skall ge en organisation sitt stöd måste vara att organisationens verksamhet som helhet kan anses främja en demokratisk samhällsutveckling.

Utskottet kan helt ansluta sig till denna synpunkt. Med ett utökat stöd bör organisationerna i ökad omfattning kunna pröva nya metoder och företa aktioner för att nå ut till nya ungdomsgrupper. Även i övrigt måste organisationerna anpassa sina aktiviteter till efter hand ändrade samhällsförhållanden.

Därtill vill utskottet understryka den enighet som synes råda om att den främsta drivkraften bakom samhällets ungdoms- och fritidspolitik inte skall vara riskerna för att den som är ung skall misslyckas i sin sociala anpassning utan i stället möjligheterna att ta till vara den enskildes inneboende anlag och förutsättningar. Det gäller

att i sådant syfte söka öppna nya möjligheter för de unga att utnyttja fritiden på ett berikande och stimulerande sätt.

De i propositionen förordade principerna för statsbidraget till central verksamhet — ett för alla organisationer lika stort grundbidrag och ett med hänsyn till organisationernas medlemsvägningstal och spridningsvägningstal bestämt rörligt bidrag — tillstyrker utskottet.

Förslaget att organisation som erhåller bidrag till sin centrala verksamhet också skall vara berättigad att erhålla bidrag till sin ungdomsledarutbildning tillstyrker utskottet. Vidare tillstyrker utskottet föredragande statsrådets förslag om att bidraget till ledarutbildningen får en generell karaktär och på förordat sätt knyter an till de regler som skall gälla för det centrala stödet. Genom att detta bidrag ges en mer generell utformning än det nuvarande ledarutbildningsbidraget får ungdomssammanslutningarna avsevärt ökad frihet att forma skolningsverksamheten i enlighet med de egna behoven och förutsättningarna.

Som redan antytts är utskottet ense med föredragande statsrådet om att formerna för ungdomsarbetet ständigt måste ses över och om möjligt förnyas. En av de mera angelägna uppgifterna är att söka bättre än nu nå fram till de ungdomar och grupper av ungdomar som av olika anledningar saknar kontakt med organisationerna och med samhällets institutioner över huvud taget. Härför behövs uppenbarligen åtgärder även utanför den ram som stödet till organisationerna kan ge. Det är därför med tillfredsställelse utskottet noterat att ett särskilt utredningsarbete kommer att sättas i gång för att undersöka olika vägar för tillgodoseende av ungdomens verksamhetsbehov, sociala kontaktbehov och behov av kulturellt stimulerande miljöer.

I motionerna I: 159 och II: 143 har hemställts att riksdagen skall begära utredning rörande grund- och fortutbildning av ungdomsledare. Motionerna avser i första hand heltidsanställda ungdomsledare och utbildningsfrågorna för dem med avseende på deras ungdomsledarinsats men även på deras sysselsättning efter avslutad ledargärning.

Den ledarutbildningsverksamhet ungdomsorganisationerna avses skola få bidrag till skall närmast ha karaktär av kompletterande utbildning. Vad åter beträffar den yrkesbetonade ungdomsledarutbildningen understryks i propositionen angelägenheten av att olika vägar prövas att utvidga denna utbildning. Härmed sammanhängande frågor — såsom behovet av heltidsanställd administrativ och pedagogisk personal — kommer att studeras av skolöverstyrelsen som också i fortsättningen skall stödja fortsatt försöksutbildning vid yrkesskolor och folkhögskolor och även skall bedriva fortsatt försöksverksamhet med viss kvalificerad ungdomsledarutbildning. Föredragande statsrådet räknar vidare med att olika utbildningsfrågor för ungdoms- och fritidsledare kommer att behandlas i det fortsatta utredningsarbete som aviseras i propositionen.

Då de genom motionerna påtalade utbildningsproblemen kan förväntas komma att studeras i ett större sammanhang avstyrker utskottet motionsyrkandet om att de skall bli föremål för en särskild utredning.

Den i statsverkspropositionen föreslagna *bidragskonstruktionen* innebär som tidigare anförts i sina huvuddelar för den centrala verksamheten ett grundbidrag samt därtill ett rörligt bidrag beräknat med ledning av s. k. medlemsvägningstal och spridningsvägningstal. Bidraget till ledarutbildning skall enligt förslaget utgå i form av ett på samma sätt beräknat rörligt bidrag.

Grundbidraget till den centrala verksamheten skall vara lika stort för varje organisation.

I motionerna I: 635 och II: 732 samt I: 673 och II: 745 yrkas i enlighet med förslag av ungdomsutredningen ett grundbidrag på 40 000 kr. per organisation och år. I motionerna I: 639 och II: 752 föreslås att grundbidraget för budgetåret 1969/70 bestäms till 30 000 kr. och räknas upp med ytterligare 10 000 kr. till 40 000 kr. fr. o. m. budgetåret 1970/71.

Den i propositionen föreslagna höjningen av grundbidraget med 5 000 kr. till 25 000 kr. dvs. med 25 procent vill utskottet se som ett första steg mot det mål som uppställts av ungdomsutredningen. Det är utskottets förhoppning att det skall bli möjligt att efter hand ytterligare förstärka denna del av bidragsgivningen. I nuläget kan utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om grundbidrag och avstyrker sålunda i denna del motionerna I: 635 och II: 732, I: 639 och II: 752 samt I: 673 och II: 745.

I fråga om stödet till fritidsgrupper har ungdomsutredningen föreslagit att den övre åldersgränsen, 24 år, skall bibehållas oförändrad men den nedre åldersgränsen sänkas från 12 år till 10 år, dvs. bidraget skulle bestämmas efter antalet medlemmar som fyllt 10 men inte 25 år. Utredningen anser att samma åldersregler bör gälla för bidraget till central verksamhet och bidraget till ungdomsledarutbildning och har föreslagit en sådan ändring av gällande bestämmelser.

Då Kungl. Maj:t inte nu föreslår någon ändring av bestämmelserna för statsbidrag till fritidsgrupper föreslås i statsverkspropositionen ej heller någon ändring av åldersbestämmelserna för de två andra bidragen.

I motionerna I: 657 och II: 733 föreslås sänkning av åldersgränsen för fritidsgrupper till 10 år och i motionerna I: 635 och II: 732 framställs yrkande av innebörd att även ungdomsutredningens förslag om åldersgränser för de två andra nu aktuella bidragen skall genomföras fr. o. m. den 1 juli 1969. I motionerna I: 639 och II: 752 föreslås att nedre åldersgränsen 10 år skall gälla fr. o. m. den 1 juli 1970.

Utskottet anser inte att vad i motionerna anförts utgör tillräckliga skäl för riksdagen att fatta beslut om åldersbestämmelser och medlemsvägningstal av annan innebörd än Kungl. Maj:t förordat. Utskottet tillstyrker sålunda Kungl. Maj:ts förslag i nu ifrågakommande avseende och avstyrker förevarande motionsyrkanden.

Spridningsvägningstalet föreslås bli bestämt med hänsyn till i hur stor andel — uttryckt i procent — av primärkommunerna organisationen finns företrädd av lokalavdelning. I motionerna I: 635 och II: 732 yrkas att den tidigare beräkningsgrunden för det rörliga bidraget till central verksamhet, nämligen antalet lokalavdelningar, skall bibehållas för spridningsvägningstalet. Yrkandet motiveras med att

den i propositionen i nu ifrågavarande avseende föreslagna bidragskonstruktionen inte kommer att ge ett tillfredsställande mått på organisationens spridning sedan antalet kommuner ytterligare minskat genom kommunsammanslagningarna.

Genom vägningstalen — medlemsvägningstalet och spridningsvägningstalet — erhålls en enkel metod att fördela tillgängliga anslagsmedel mellan organisationerna, vilket utskottet anser vara en fördel.

Utskottet har i det föregående understrukit vikten av att organisationerna successivt anpassar aktiviteten till efter hand ändrade förhållanden. Genom att spridningsvägningstalet på i propositionen föreslaget sätt baseras på i hur stor andel av primärkommunerna organisationen finns företrädd och ej på antalet lokalavdelningar motverkas i varje fall inte strukturförändringar i riktning mot större och bärkraftigare lokala organisationsenheter. Utskottet tillstyrker därför Kungl. Maj:ts förslag i ifrågavarande avseende och avstyrker förevarande motionsyrkande. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att skolöverstyrelsen beträffande spridningsvägningstalet föreslagit att procenttalet skall anges på grundval av antalet lokalavdelningar i kommunblock i stället för primärkommuner.

I den mån den fortgående sammanläggningen av kommuner kan komma att avsevärt förändra förutsättningarna för bidrag för vissa organisationer bör det ankomma på skolöverstyrelsen att föreslå erforderliga ändringar av beräkningsgrunderna.

En organisations rörliga bidrag erhålles genom att multiplicera summan av organisationens vägningstal med vad utredningen kallar andelsbeloppet. Med andelsbeloppet avser utredningen de för ändamålet totalt tillgängliga medlen dividerade med summan av samtliga bidragskvalificerade organisationers vägningstal. I motionerna I: 635 och II: 732 yrkas att andelsbeloppet skall bestämmas till lägst 12 000 kr. Detta yrkande har nära anknytning till yrkanden i samma motioner och i motionerna I: 656 och II: 734 samt II: 737 angående femårsplaner för utbyggnaden av stödet till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet och ungdomsledarutbildningen.

Med anledning av yrkandena om femårsplaner vill utskottet först erinra om att anslagsframställande myndigheter till Kungl. Maj:t årligen skall avlämna långtidsplaner avseende anslagsbehoven. Med utgångspunkt bl. a. i dessa utarbetar Kungl. Maj:t de förslag som föreläggs riksdagen.

De nu av Kungl. Maj:t presenterade upprustningsförslagen har i statsverkspropositionen redovisats som en första etapp. Utskottet är väl medvetet om att femårsplaner ur vissa synvinklar och under vissa villkor från planerings- och uppbyggnadssynpunkter kan vara till fördel för organisationerna. Utskottet är emellertid inte berett att tillstyrka motionsyrkanden syftande till att riksdagen skulle göra uttalanden som innebär en framtida bindning av bidragsgivningen. Utskottet avstyrker därför yrkandet om femårsplaner.

Som en konsekvens av detta ställningstagande avstyrker utskottet jämväl yrkandet i motionerna I: 635 och II: 732 om visst andelsbelopp.

För organisationer som är samarbetsorgan för andra organisationer, såsom Sve-

riges ungdomsorganisationers landsråd (SUL) och Frikyrkliga ungdomsrådet (FUR) — vilka inte har medlemmar och lokalavdelningar i bidragsbestämmelsernas mening — kan reglerna för bestämmande av vägningstal inte direkt tillämpas. Enligt statsverkspropositionen bör det ankomma på Kungl. Maj:t att pröva hur bidragsfördelningen skall ske till dessa organisationer.

I motionerna I: 647 och II: 730 föreslås att bidraget till SUL för budgetåret 1969/70 skall bestämmas till 150 000 kr. och i motionerna I: 673 och II: 745 yrkas att riksdagen beslutar att Kungl. Maj:t vid fördelningen av bidrag till SUL och FUR skall beakta dessa organisationers behov av anslagsökning motsvarande andra ungdomsorganisationers.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot att bestämmandet av bidragsgivningen till SUL får ankomma på Kungl. Maj:t. Härav följer att utskottet inte är berett att tillstyrka ifrågakarande yrkande i motionerna I: 647 och II: 730.

Då utskottet anser sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t vid sin prövning av bidragsgivningen kommer att beakta alla för ett ställningstagande till denna avgörande faktorer påkallar enligt utskottets mening nu ifrågakarande yrkande i motionerna I: 673 och II: 745 inte någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida. Utskottet anser det sålunda uppenbart att Kungl. Maj:t kommer att göra sin bedömning även med hänsyn till vikten av att landsrådet kan främja information i u-landsfrågor.

Med utgångspunkt i ett allmänt intresse av att ytterligare förbättra skolornas elevvård föreslås i motionerna I: 485 och II: 560 att riksdagen skall uttala sig för att vid beviljande av bidrag till ungdomsorganisationerna hänsyn skall tas till de kostnader som föranleds av deras ökande verksamhet vid skolorna.

Utskottet har förordat en bidragskonstruktion vilken innebär bl. a. att storleken av en organisations bidrag blir direkt avhängig av omfattningen av dess verksamhet bland skolungdom, nämligen genom de för medlemsvägningstalen bestämda åldersgränserna. Det är utskottets förhoppning att ungdomsorganisationerna skall kunna förstärka sina positioner i skolorna och bygga ut verksamheten där. Utskottet är dock inte berett att i enlighet med motionärernas önskemål i nu berört syfte föreslå undantag från de mera generellt utformade statsbidragsbestämmelserna. Utskottet avstyrker därför förevarande yrkande i motionerna I: 485 och II: 560.

Vad därefter beträffar *medelsanvisningar för nästa budgetår* vill utskottet anföra följande.

Kungl. Maj:t föreslår att anslaget till Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet förs upp med 5 925 000 kr. vilket innebär en ökning med 1 109 000 kr. Vid beräkningarna av medelsbehovet har Kungl. Maj:t utgått från att ett oförändrat antal organisationer kommer att erhålla bidrag till central verksamhet samt att 125 000 kr. bör finnas tillgängliga för bidrag till organisationer som utan att nå upp till gränsen för generellt bidrag kan vara förtjänta av statligt stöd med hänsyn till arten och omfattningen av sitt arbete.

I motionerna I: 635 och II: 732, I: 639 och II: 752, I: 647 och II: 730 samt I: 673 och II: 745 har framförts förslag om anslagsbelopp som överstiger vad

Kungl. Maj:t förordat. Som en konsekvens av sina i det föregående redovisade ställningstaganden till de yrkanden som utgör grund för de förordade anslagshöjningarna avstyrker utskottet nu ifrågavarande motionsyrkanden. Då Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet inte gett utskottet anledning till erinran föreslår utskottet att under anslagsrubriken Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet anvisas 5 925 000 kr.

De sammanlagda kostnaderna för en enligt propositionens förslag utökad bidragsgivning till ungdomsledarutbildning har av Kungl. Maj:t beräknats till 4 200 000 kr. I förhållande till innevarande år innebär det en med 1 700 000 kr. ökad medelsanvisning. I anslaget har därvid Kungl. Maj:t för skolöverstyrelsens kurs- och konferensverksamhet och för bidrag till kvalificerad ungdomsledarutbildning räknat med oförändrat belopp av resp. 100 000 kr. och 200 000 kr.

I motionerna I: 656 och II: 734 föreslås att anslaget tas upp med 6 800 000 kr.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknig av medelsanvisningen till ledarutbildningen med avrundat 70 procent. En ytterligare höjning anser sig utskottet inte böra förorda. Utskottet avstyrker därför nyssnämnda motionsyrkande och föreslår att i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till Bidrag till ungdomsledarutbildning för budgetåret 1969/70 anvisas ett reservationsanslag av 4 200 000 kr.

Vad slutligen beträffar anslaget till Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet har Kungl. Maj:t beräknat kostnaderna för bidrag enligt oförändrade grunder till 13 200 000 kr. vilket belopp föreslås anvisat som förslagsanslag.

I motionerna I: 657 och II: 733 föreslås en ytterligare medelsanvisning av 800 000 kr.

Yrkandet är betingat av förslag i samma motioner om sänkning av åldersgränsen, vilket förslag utskottet tidigare avstyrkt. Med erinran härom och då Kungl. Maj:ts beräkning inte föranleder någon erinran från utskottets sida tillstyrker utskottet det av Kungl. Maj:t begärda anslaget eller 13 200 000 kr.

Kungl. Maj:ts *förslag i övrigt* har inte gett utskottet anledning till särskilda uttalanden. Utskottet tillstyrker desamma.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen godkänner i statsrådsprotokollet förordade riktlinjer för statligt stöd till ungdomsorganisationernas verksamhet,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 159 och II: 143,
3. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 635 och II: 732, I: 639 och II: 752 samt I: 673 och II: 745, samtliga motioner i vad de avser grundbidragets storlek, beslutar att grundbidrag skall utgå med 25 000 kr.,
4. att riksdagen avslår motionerna I: 635 och II: 732, I: 639 och II: 752 samt I: 657 och II: 733 i vad de avser ändrade åldersgränser för statsbidrag,
5. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 635 och II: 732, nämnda motioner såvitt

nu är i fråga, beslutar att spridningsvägningstalet skall bestämmas utifrån organisationens spridning i landets primärkommuner,

6. att riksdagen avslår motionen II: 737 och motionerna I: 635 och II: 732 samt I: 656 och II: 734, de fyra sistnämnda i vad de avser femårsplaner,

7. att riksdagen avslår motionerna I: 635 och II: 732 i vad de avser visst andelsbelopp,

8. att riksdagen avslår motionerna I: 647 och II: 730 i vad de avser beslut av riksdagen om visst bidragsbelopp till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd,

9. att riksdagen avslår motionerna I: 673 och II: 745 i vad de avser uttalande av riksdagen om bidragsgivningen till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd,

10. att riksdagen avslår motionerna I: 673 och II: 745 i vad de avser uttalande av riksdagen om bidragsgivningen till Frikyrkliga ungdomsrådet,

11. att riksdagen avslår motionerna I: 485 och II: 560, såvitt nu är i fråga,

12. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 635 och II: 732, I: 639 och II: 752, I: 647 och II: 730 samt I: 673 och II: 745, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 5 925 000 kr.,

13. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 656 och II: 734, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsledarutbildning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 4 200 000 kr.,

14. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 657 och II: 733, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 13 200 000 kr.

19. **Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor.** Kungl. Maj:t har (punkt B 47, s. 129) föreslagit riksdagen att till Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionerna I: 647 av herrar Lidgard och Åkerlund samt II: 730 av herrar Björck i Nässjö och Wennerfors i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1969/70 till Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor anvisa ett med 75 000 kr. nedsatt anslag av 525 000 kr.

Utskottet. Förevarande anslag är avsett att möjliggöra åtgärder för att i olika avseenden stimulera och intensifiera upplysningsverksamheten i ungdomsfrågor i syfte att främja ungdomens anpassning i samhället.

Kungl. Maj:t föreslår för nästa budgetår en medelsanvisning av 600 000 kr., dvs. samma belopp som anvisats sedan budgetåret 1961/62.

Med hänvisning till sitt i det föregående under punkt 18 redovisade ställningstagande till motionerna I: 647 och II: 730 i vad de avser bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet avstyrker utskottet motionerna såvitt nu är i fråga och föreslår att förevarande anslag tas upp med 600 000 kr.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 647 och II: 730, nämnda motioner i vad de avser förevarande anslag, till *Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 600 000 kr.

20. Bidrag till verksamheten vid hemgårdar. Kungl. Maj:t har (punkt B 48, s. 130—132) föreslagit riksdagen att till Bidrag till verksamheten vid hemgårdar för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 370 000 kr.

Utskottet. Huvuddelen av det nuvarande bidraget till verksamheten vid hemgårdar fördelas mellan 35 hemgårdar som drivs som stiftelser, föreningar o. d. Det statliga bidraget täcker enligt statsrådsprotokollet endast ca 10 procent av kostnaderna. Av anslaget utgår därutöver ett belopp av 36 000 kr. till Riksförbundet Sveriges ungdoms- och hemgårdar för dess verksamhet som gemensamt organ för hemgårdarna.

Kungl. Maj:t biträder ett av ungdomsutredningen framlagt förslag att bidraget till verksamheten vid hemgårdar bör avvecklas successivt. Samtidigt föreslås att de fortsatta statliga insatserna i nu ifrågasvarande avseenden i stället inriktas på att stödja den centrala verksamheten inom riksförbundet.

I vad gäller medelsanvisning under anslaget nästa budgetår har Kungl. Maj:t beräknat 220 000 kr. för bidrag till hemgårdar och ett till 150 000 kr. höjt bidrag till riksförbundets centrala verksamhet.

Utskottet delar uppfattningen att hemgårdsverksamheten i första hand måste betraktas som en lokalkommunal uppgift och finner det riktigt att de statliga insatserna i stället avser den centrala verksamheten. Det är utskottets förhoppning att de kommuner, i vilka hemgårdar finns, träder in med ekonomiskt stöd i stället för det statsbidrag som gårdarna inte kommer att erhålla.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet

att riksdagen till *Bidrag till verksamheten vid hemgårdar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 370 000 kr.

21. Bidrag till folkbibliotek m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna B 49—B 51, s. 132—136) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Bidrag till folkbibliotek* ett reservationsanslag av 6 155 000 kr.,
2. till *Bidrag till föreläsningsverksamhet m. m.* ett anslag av 2 390 000 kr.,
3. till *Bidrag till speciella folkbildningsåtgärder* ett reservationsanslag av 500 000 kr.

22. **Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning.** Kungl. Maj:t har (punkt B 52, s. 136—137) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 637 av herr Bengtson m. fl. och II: 772 av herr Wiklund i Stockholm m. fl. i vad avser hemställa att riksdagen till reservationsanslaget Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning för budgetåret 1969/70 måtte anvisa 130 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit under denna anslagsrubrik,

dels motionen II: 770 av herr Westberg i Ljusdal i vad avser hemställa att riksdagen måtte besluta att i enlighet med skolöverstyrelsens förslag höja det nu utgående bidraget till Centralförbundet för nykterhetsundervisning med 200 000 kr.

Utskottet. Skolöverstyrelsen har i sin anslagsframställning hemställt om en med 200 000 kr. ökad medelsanvisning med hänsyn till bl. a. ökade lönekostnader och till behovet av upplysningsverksamhet rörande narkotikafrågan. Kungl. Maj:t föreslår att anslaget räknas upp med 80 000 kr. på grund av ökningarna i kostnaderna för förbundets verksamhet.

I motionerna I: 637 och II: 772 samt II: 770 har föreslagits anvisande av medel i huvudsaklig överensstämmelse med skolöverstyrelsens förslag.

Utskottet finner det angeläget att Centralförbundet för nykterhetsundervisning till sitt förfogande har tillräckliga resurser för att kunna bedriva en effektiv informationsverksamhet. Som utskottet tidigare framhållit är det uppenbart att det tilltagande narkotikamissbruket måste bekämpas med all kraft.

Vad gäller frågan om information och upplysningsverksamhet i narkotikafrågan vill utskottet erinra om att det under femte huvudtiteln redovisade reservationsanslaget till hälsovårdsupplysning för nästa budgetår ökats med 800 000 kr. till 1,9 milj. kr. Vid behandlingen av detta anslag har vederbörande departementschef förklarat att behovet av information i narkotikafrågor beaktats vid beräkningen av medelsanvisningen. Enligt utskottets mening kommer härigenom socialstyrelsens möjligheter att ge service avseende upplysnings- och informationsverksamhet i narkotikafrågor och att engagera sig i samarbete med andra myndigheter och organisationer t. ex. inom nykterhetsrörelsen att avsevärt förbättras.

Vidare har i propositionen nr 105 angående utgifter på tilläggsstat III till riks-

staten för budgetåret 1968/69 under femte huvudtiteln tagits upp 1 milj. kr. till upplysningsverksamhet i narkotikafrågor.

Av bilagan till statsrådsprotokollet framgår att en planläggning av upplysningsverksamheten pågår inom det av Kungl. Maj:t tillsatta samarbetsorganet för bekämpande av narkotikamissbruk. Vederbörande departementschef framhåller att upplysningsverksamheten bör bedrivas i olika former för att nå ut till så många grupper i samhället som möjligt.

Den intensifiering av programverksamheten på narkotikaområdet som Sveriges Radio avser att genomföra under våren samt ungdomsorganisationernas upplysningsarbete, som förutsätts bedrivas med stöd av bidrag från allmänna arvsfonden, nämnes som exempel på olika former av upplysningsverksamhet.

Medelsbehovet för genomförande av den upplysningsverksamhet som samarbetsorganet härutöver planerar har beräknats till nämnda 1 milj. kr. Utskottet har inhämtat att även nykterhetsorganisationerna torde komma att engageras i detta upplysningsarbete.

Med hänsyn till storleken av de föreslagna totala resursförstärkningarna avseende narkotikainformation är inte utskottet berett förorda att under nu ifrågasvarande anslag anvisas medel i enlighet med motionsyrkandena för upplysningsverksamhet rörande narkotikafrågan.

Utskottet tillstyrker även i övrigt Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker sålunda de i motionerna I: 637 och II: 772 samt II: 770 framställda yrkandena om ökad medelsanvisning till Centralförbundet för nykterhetsundervisning.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 637 och II: 772 samt II: 770, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, till *Bidrag till Centralförbundet för nykterhetsundervisning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 1 400 000 kr.

23. Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. Kungl. Maj:t har (punkt B 53, s. 137—138) föreslagit riksdagen att till Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 2 342 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 637 av herr Bengtson m. fl. och II: 772 av herr Wiklund i Stockholm m. fl. i vad avser hemställan att reservationsanslaget Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. för budgetåret 1969/70 måtte höjas med 58 000 kr. jämfört med vad Kungl. Maj:t föreslagit,

dels motionen II: 770 av herr Westberg i Ljusdal i vad avser hemställan att riksdagen måtte besluta att i enlighet med skolöverstyrelsens förslag höja det nu utgående bidraget till Nykterhetsorganisationer m. m. med

- a) för grundbidrag 50 000 kr.,
- b) för upplysning rörande narkotikafrågan 50 000 kr. samt
- c) för rekrytering av kvalificerade instruktörer 104 000 kr.

Utskottet. Ur förevarande anslag utgår bidrag till nykterhetsorganisationerna bl. a. i form av s. k. grundbidrag. Kungl. Maj:t har beräknat medel för en höjning av grundbidraget med 40 000 kr. I motionen II: 770 har hemställts om en ökning av medelsanvisningen till grundbidrag med ytterligare 10 000 kr. Yrkandet överensstämmer med ett av skolöverstyrelsen framlagt förslag.

Utskottet ansluter sig i denna del till Kungl. Maj:ts anslagsbedömning och avstyrker ifrågavarande motionsyrkande.

Med hänvisning till vad som anförts under föregående punkt avstyrker utskottet den i motionen II: 770 yrkade ytterligare medelsanvisningen för upplysning rörande narkotika.

Bidrag till kostnaderna för instruktör för upplysning i alkoholfrågan utgår med 23 000 kr. för helt budgetår. För instruktör hos Sveriges lärares nykterhetsförbund och Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbund kan dock bidrag utgå med 28 000 kr. Sammanlagt finns medel anvisade för 29 instruktörer.

Skolöverstyrelsen har föreslagit en höjning med 4 000 kr. per instruktör för de 26 tjänster för vilka bidraget nu är 23 000 kr. Kungl. Maj:t räknar med oförändrat bidrag. I motionen II: 770 yrkas en ökning av instruktörsbidragen i enlighet med överstyrelsens förslag. En ökning med 2 000 kr. per instruktör och år för samtliga 29 instruktörstjänster föreslås i motionerna I: 637 och II: 772.

Utskottet anser sig inte ha möjlighet att helt överblicka konsekvenserna av bifall till motionsyrkandena och är därför inte berett förorda avsteg från Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt. Utskottet avstyrker alltså de motionsvis gjorda yrkandena om höjningar av bidragen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motionen II: 770 i vad den avser höjt grundbidrag,
2. att riksdagen avslår motionen II: 770 i vad den avser medel till upplysning rörande narkotikafrågan,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 637 och II: 772 samt II: 770 i vad de avser instruktörsbidrag,
4. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 637 och II: 772 samt II: 770, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 2 342 000 kr.

24. **Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt B 54, s. 138—140) föreslagit riksdagen att till Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet för budgetåret 1969/70 anvisa ett anslag av 2 575 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 569 av herr Eric Peterson m. fl. och II: 636 av herr Jönsson i Ingemarsgården m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen under

åttonde huvudtiteln till Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet för budgetåret 1969/70 måtte bevilja ett med 300 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag förhöjt anslag på tillsammans 2 875 000 kr.,

dels de likalydande motionerna I: 666 av herr Tistad m. fl. och II: 729 av herr Andersson i Örebro m. fl. vari hemställts att riksdagen under anslagstiteln Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet utöver i statsverkspropositionen begärt belopp av 2 275 000 kr. måtte anvisa ytterligare 100 000 kr. till De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet,

dels motionen II: 739 av herr Dockered m. fl. vari hemställts att anslaget till De blindas förenings biblioteksverksamhet uppräknas till 1 140 000 kr. eller med 100 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit samt att anslaget till studielitteratur för blinda uppräknas till 235 000 kr. eller med 35 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet. Under senare år har successivt ökade resurser ställts till förfogande för att förbättra de handikappades utbildningssituation och deras möjligheter att få del av kulturella aktiviteter. För budgetåret 1969/70 framläggs under skilda anslag inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde förslag till ytterligare förbättringar för de handikappade. Bl. a. förordas att särskilda medel anvisas för undervisning av handikappade vid folkhögskolor. Specialskolan byggs ut. Väsentligt ökade resurser ställs också till förfogande för produktion och utveckling av läromedel åt handikappade elever. Under förevarande anslag har beräknats en sammanlagd medelsökning av 500 000 kr.

Av det angivna beloppet avser 157 000 kr. förstärkning av medel som står till skolöverstyrelsens förfogande för kurs- och studieverksamhet m. m.

I motionerna I: 569 och II: 636, i vilka uppmärksamheten framför allt riktats på åtgärder i syfte att bereda handikappade och äldre möjligheter till förvärvsarbete, har såvitt nu är i fråga föreslagits att för kurs- och studieverksamhet skall anvisas 300 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t beräknat. Motionärerna betonar särskilt vikten av att informations- och kontaktverksamhet på allt sätt underlättas.

Kungl. Maj:ts förslag innebär att bidraget till de handikappades kulturella verksamhet räknas upp med drygt 20 procent. Med beaktande av bl. a. de tidigare nämnda ökade satsningarna för de handikappade inom skolsektorn är utskottet inte berett förorda avsteg från Kungl. Maj:ts förslag i vad det avser medelsanvisning för kurs- och studieverksamhet. Utskottet avstyrker således yrkandet i motionerna I: 569 och II: 636 om ytterligare medel för detta ändamål.

Från förevarande anslag utgår för innevarande budgetår ett bidrag av 940 000 kr. till De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet. I propositionen föreslås en ökning av 100 000 kr. för detta ändamål. I enlighet med förslag av skolöverstyrelsen hemställs i motionerna I: 666 och II: 729 samt II: 739 om en uppräknings av bidraget med ytterligare 100 000 kr.

I förevarande sammanhang erinrade utskottet i fjol om att 1960 års blindvårdsutredning i sitt betänkande Anpassning och yrkesutbildning av synskadade förordat att De blindas förenings biblioteksverksamhet överförs i statlig regi. Kungl. Maj:t

har bl. a. med hänsyn till handikapputredningens pågående arbete ej tagit ställning till blindvårdsutredningens förslag. Handikapputredningen har under år 1968 företagit undersökningar beträffande de handikappades kulturella verksamhet. Utskottet anser sig kunna räkna med att frågan om samhällets ansvar vad gäller att helt täcka kostnaderna för de blindas bokförsörjning kommer att prövas av Kungl. Maj:t så snart resultatet av pågående utredningsarbete i hithörande frågor föreligger.

Utskottet finner det i likhet med motionärerna vara ett angeläget önskemål att De blindas förening får tillräckliga medel för sin biblioteksverksamhet. Medelsanvisningen till föreningens allmänna biblioteksverksamhet har under den senaste femårsperioden stigit med över 500 000 kr. Mot denna bakgrund samt med hänsyn till pågående utredningsarbete och den i propositionen totalt sett betydande satsningen för förbättringar av handikappades utbildning och kulturella verksamhet har utskottet emellertid funnit sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag som innebär en ökning med 100 000 kr. av medelsanvisningen till De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet. Utskottet avstyrker sålunda i motionerna I: 666 och II: 729 samt II: 739 framförda yrkanden om ytterligare medel för verksamheten i fråga.

Utskottet har inte funnit tillräckliga skäl föreligga att tillstyrka i motionen II: 739 gjort yrkande om ökad medelsanvisning till framställning av studielitteratur för synskadade universitetsstuderande. Utskottet vill erinra om att kostnaderna för framställning av sådan litteratur i huvudsak täcks genom individuella utbildningsbidrag från länsarbetsnämnderna.

Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under förevarande punkt har inte gett utskottet anledning till särskilt uttalande.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionerna I: 569 och II: 636 i vad de avser ytterligare medel för kurs- och studieverksamhet,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 666 och II: 729 samt II: 739 i vad de avser utöver Kungl. Maj:ts förslag höjt bidrag till De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet,
3. att riksdagen avslår motionen II: 739 i vad den avser höjt bidrag till framställning av studielitteratur för synskadade universitetsstuderande,
4. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 569 och II: 636, I: 666 och II: 729 samt II: 739, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 2 575 000 kr.

Internationellt-kulturellt samarbete

25. **Kulturellt utbyte med utlandet.** Kungl. Maj:t har (punkt I 1, s. 456—459) föreslagit riksdagen att till Kulturellt utbyte med utlandet för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 1 969 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen II: 503 av herr Ohlin m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte bevilja Europarörelsens svenska råd ett statsbidrag för budgetåret 1969/70 med tiotusen (10 000) kr. under 8. huvudtiteln.

Utskottet. I föreliggande motion hemställs om statsbidrag till Europarörelsens svenska råd. Rådet har till syfte att bedriva informationsverksamhet om integrations- och europafrågor. Såsom utskottet tidigare framhållit finner utskottet sådan verksamhet i och för sig vara värdefull. Denna organisation finansieras för närvarande med medel från näringslivet och enskilda.

Motionsyrkandet under förevarande punkt avser i huvudsak medel för stipendier vid Europauniversitetet i Brügge, till vilket Sverige lämnar visst statligt bidrag. Utskottet har funnit sig i nuläget inte böra förorda att särskilda medel anvisas under åttonde huvudtiteln till det ifrågavarande stipendieändamålet. Frågan om bidrag för budgetåret 1969/70 av medel som står till Kungl. Maj:ts disposition får efter vederbörlig framställning prövas i sedvanlig ordning. Motionen II: 503 avstyrkes därför såvitt nu är i fråga.

Utskottet ansluter sig till Kungl. Maj:ts bedömning beträffande anslagsberäkningen och hemställer

att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 503, nämnda motion såvitt nu är i fråga, till *Kulturellt utbyte med utlandet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 1 969 000 kr.

26. Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m. med flera anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkterna I 2—I 5, s. 459—463) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1969/70 anvisar

1. till *Kostnader för Sveriges medlemskap i Unesco m. m.* ett förslagsanslag av 2 246 000 kr.,

2. till *Sveriges anslutning till vissa internationella vetenskapliga sammanslutningar m. m.* ett förslagsanslag av 156 000 kr.,

3. till *Bidrag till bestridande av kostnader för vissa internationella kongresser i Sverige* ett reservationsanslag av 390 000 kr.,

4. till *Bidrag till svenska institut i utlandet m. m.* ett anslag av 910 000 kr.

27. Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete. Kungl. Maj:t har (punkt I 6, s. 463—467) föreslagit riksdagen att a) godkänna i statsrådsprotokollet angivna ekonomiska åtaganden för svensk medverkan i de nordiska samarbetskommittéerna för internationell politik och för arktisk medicinsk forskning samt b) till Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete för budgetåret 1969/70 anvisa ett reservationsanslag av 2 198 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 453 av herr Eric Carlsson m. fl. och II: 559 av herr Mattsson vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att ett belopp på 40 000 kr. anslås för Nordiska yrkesskolmötet på Island,

dels motionen I: 660 av fru Segerstedt Wiberg vari hemställts att riksdagen måtte under åttonde huvudtiteln punkt I 6 anvisa utöver föreslaget belopp ytterligare 18 000 kr. till resestipendier under punkt 22 så att det sammanlagda beloppet uppgår till 75 000 kr. för budgetåret 1969/70.

Utskottet. Från detta anslag tillgodoses en rad skilda ändamål inom ramen för det nordiska kultursamarbetet. Det svenska bidraget till det kulturella samarbetet i Norden inskränker sig emellertid inte till medelstilleddning enbart ur detta anslag. Enligt en inom utbildningsdepartementet upprättad översikt anslås sålunda under innevarande budgetår mer än 5,5 milj. kr. över budgeten till gemensamma projekt inom utbildningen, forskningens och kulturens områden.

Kungl. Maj:t föreslår att anslaget höjs med 255 000 kr. enligt i statsverkspropositionen intagen redovisning.

I motionerna I: 453 och II: 559 föreslås att anslaget räknas upp med ytterligare 40 000 kr. Beloppet avses till nordiska mötet på Island för yrkesskollärare.

Vad beträffar nordiska yrkesskolmötet finner utskottet det vara motiverat att svenskt bidrag utgår till detsamma. Möjlighet härtill torde emellertid finnas utan att särskilda medel beräknas i statsbudgeten till ändamålet. Till följd härav har utskottet funnit sig kunna avstyra motionerna I: 453 och II: 559.

I motionen I: 660 hemställs att ytterligare 18 000 kr. skall beräknas för resestipendier åt studerande i grundskola, gymnasium, etc. för studier i övriga nordiska länder.

I motionen har på ett övertygande sätt visats att Kungl. Maj:ts förslag i nu ifrågavarande avseende innebär att Sverige även nästa budgetår skulle i förhållande till de övriga nordiska länderna komma att kännetecknas av en restriktiv inställning till den ifrågavarande stipendieverksamheten. Utskottet kan inte anse detta vara ett förhållande som främjar det nordiska samarbetet. Den höjning med 18 000 kr. som Föreningen Norden föreslagit och motionären yrkar på bör enligt utskottets mening beslutas av riksdagen. Utskottet tillstyrker sålunda motionen.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit beträffande Nordiska samarbetskommittén för arktisk medicinsk forskning och Nordiska samarbetskommittén för internationell politik, inklusive freds- och konfliktforskning tillstyrker utskottet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner i statsrådsprotokollet angivna ekonomiska åtaganden för svensk medverkan i de nordiska samarbetskommittéerna för internationell politik och för arktisk medicinsk forskning,

2. att riksdagen avslår motionerna I: 453 och II: 559 i vad de avser bidrag till ett yrkesskolmöte,

3. att riksdagen med bifall till motionen I: 660 beslutar att till resestipendier som avses i motionen bevilja 75 000 kr.,

4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen I: 660 samt med avslag å motionerna I: 453 och II: 559, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 2 216 000 kr.

28. **Nordiska kulturfonden.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt I 7, s. 468) och hemställer

att riksdagen till *Nordiska kulturfonden* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 836 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

Statens allmänna fastighetsfond

29. **Byggnadsarbeten för vissa kulturändamål.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (punkt II 1, s. 484—485) och hemställer

att riksdagen till *Byggnadsarbeten för vissa kulturändamål* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 2 900 000 kr.

Stockholm den 11 april 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Ivar Johansson (cp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Hjorth (s), Eric Peterson (fp), Kaijser (m), Jonsson (s) och Johan Olsson (cp) samt

från a n d r a kammaren: herrar Bohman (m), Almgren (s), Eliasson i Sundborn (cp), Bergman (s), Johansson i Norrköping (s), Nordstrandh (m), Gustafsson i Uddevalla (s), Källstad (fp), Blomkvist (s), Svanberg (s), Dahlgren (cp), Nilsson i Kristianstad (s), Zachrisson (s), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp).

Reservationer

1. vid *punkten 1* (Konstnärstipendier. Konstnärbelöningar) beträffande *konstnärbelöningar* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Kaijser (m), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med »Med beaktande» och slutar med »denna del» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Konstnärbelöningarna tillkom år 1964. Belöningarna avses fungera dels som en pensionsförsäkring, dels som en inkomstgaranti så att mottagaren med större lugn kan ägna sig åt sitt konstnärliga arbete. Under de tre senaste budgetåren har antalet belöningar ökats med 5 per år. Utskottet instämmer i den uppfattning som kommer till uttryck i motionerna I: 671 och II: 766 att belöningarna inte kan få sin ursprungligen avsedda betydelse med mindre antalet stipendier är så stort att även konstnärliga yrkesutövare i åldersgruppen 35—50 år i större utsträckning än för närvarande kan komma i fråga som belöningsmottagare.

Mot denna bakgrund är det enligt utskottets mening beklagligt att Kungl. Maj:t nu inte föreslagit någon ökning av antalet belöningar. Utskottet har — trots att viss kritik riktats mot belöningarnas konstruktion — för sin del funnit den i nämnda motioner förordade ökningen väl motiverad och tillstyrker desamma i denna del.»

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen med bifall till motionerna I: 671 och II: 766, såvitt nu är i fråga, beslutar att 120 konstnärbelöningar skall utgå under budgetåret 1969/70,»

dels att utskottets hemställan under 4 vid bifall till yrkandet beträffande hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 671 och II: 766, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Konstnärbelöningar* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 845 000 kr.»

2. vid *punkten 4* (Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.) beträffande *bibliotekersättningen* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Kaijser (m), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 5 som börjar med »Med hänsyn» och slutar med »provisorisk karaktär» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Det angelägna och berättigade i Sveriges författarfonds och Flycos krav på ökade bibliotekersättningar har under en följd av år utförligt och detaljerat motiverats i fondstyrelsens anslagsframställningar och i ett stort antal motioner. Med

hänsyn särskilt till behovet av en ökning av antalet långtidsstipendier och pensioner samt punktstipendier har utskottet blivit övertygat om att biblioteksersättningens grundbelopp bör höjas i enlighet med vad som yrkas i motionerna I: 670 och II: 765. Vid bifall till detta förslag blir även motionerna I: 645 och II: 756 samt såvitt nu är i fråga motionerna I: 325 och II: 369 tillgodosedda.

Utskottet kan inte finna att beslut i enlighet med vad utskottet härmed förordat rimligen kan komma i konflikt med den pågående litteraturutredningen.»

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 670 och II: 765 och i anledning av motionerna I: 325 och II: 369 samt I: 645 och II: 756, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar höja biblioteksersättningens grundbelopp från 6 öre till 12 öre för lån av rättsskyddat svenskt originalverk, från 2 öre till 6 öre för lån av översatt verk, från 24 öre till 48 öre för bruk av svenskt referensexemplar och från 8 öre till 24 öre för bruk av referensexemplar i översättning, varvid hälften av ersättningen för svenskt originalverk skall utgå som författarpenning och belopp överstigande 6 000 kr. skall minskas med 50 %,»

dels att utskottets hemställan under 4 vid bifall till yrkandet beträffande hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 325 och II: 369, I: 645 och II: 756 samt I: 669 och II: 764 och med bifall till motionerna I: 670 och II: 765, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Ersättning åt författare m. fl. för utlåning av deras verk genom bibliotek m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 6 512 000 kr.»

3. vid *punkten 14* (Bidrag till Tekniska museet) beträffande *bidrag till ytterligare tjänster* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Kaijser (m), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 11 som börjar med »Denna anslagsfråga» och slutar med »tillstyrka motionsyrkandet» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet har understrukit betydelsen av att museet har möjlighet att ytterligare utveckla sin verksamhet. Utskottet anser det också angeläget att samlingarna i större utsträckning kan utnyttjas och komma museipubliken till godo.

De av utskottet i detta sammanhang behandlade motionerna har övertygat utskottet om vikten av att den år 1965 förutsatta fortsatta upprustningen i någon mån förverkligas redan nästa budgetår. Utskottet tillstyrker därför motionerna I: 650

och II: 750 och föreslår att som bidrag till museet för nästa budgetår anvisas 985 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 650 och II: 750 till *Bidrag till Tekniska museet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 985 000 kr.,»

4. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *grundbidrag* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jakobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Kaijser (m), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 17 som börjar med »Den i» och slutar med »och II: 745» bort ha följande lydelse:

»Ungdomsutredningen har på ett klarläggande sätt belyst ungdomsorganisationernas svårigheter att finansiera den centrala verksamheten. I stigande utsträckning har man tvingats att lita till insamlingar och lotterier. Utskottet har funnit det väl motiverat med en betydligt tyngre uppräknings av grundbidraget än Kungl. Maj:t ansett sig kunna föreslå. Först därigenom får de små organisationerna ett grundstöd som är tillräckligt stort för att ge frihet i planering och handlande. Utskottet anser att ungdomsutredningens förslag är ur olika synvinklar väl avvägt och föreslår därför att grundbidraget bestäms till 40 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 639 och II: 752 samt med bifall till motionerna I: 635 och II: 732 och I: 673 och II: 745, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att grundbidraget fr. o. m. budgetåret 1969/70 skall vara 40 000 kr.,»

5. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *åldersgränser* av herrar Ivar Johansson (cp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Dahlgren (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 17 som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »förevarande motionsyrkanden» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Många ungdomsorganisationer bedriver numera en omfattande och krävande verksamhet bland barn i lägre åldrar än 12 år. Utskottet anser det angeläget att ungdomsorganisationerna stimuleras i sitt arbete att öka kretsen som deltar i deras för ungdomen så vitala verksamhet. Det motiv som Kungl. Maj:t anfört för sitt ställningstagande kan knappast sägas vara bärande. Utskottet vill vidare erinra om att skolöverstyrelsen föreslagit att den nedre åldersgränsen bestäms till sju år.

Utskottet föreslår att nedre åldersgränsen bestäms till 10 år i enlighet med ungdomsutredningens förslag och angivna motionsyrkanden. Utskottet tillstyrker vidare förslag i motionerna I: 635 och II: 732 samt I: 657 och II: 733 att denna nya åldersbestämmelse skall gälla fr. o. m. budgetåret 1969/70.»

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen med bifall till motionerna I: 635 och II: 732 och I: 657 och II: 733 samt i anledning av motionerna I: 639 och II: 752, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beslutar att beträffande nu ifrågavarande bidrag skall fr. o. m. budgetåret 1969/70 gälla nedre åldersgränsen tio år,»

6. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag), beträffande *spridningsvägningstal* av herrar Ivar Johansson (cp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Dahlgren (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 18 som börjar med »Utskottet har» och slutar med »av beräkningsgrunderna» bort ha följande lydelse:

»Utskottet delar motionärernas uppfattning att ett med utgångspunkt ifrån organisationernas spridning i landets primärkommuner fastställt vägningstal inte kommer att ge något riktigt mått på organisationernas spridning. Utskottet tillstyrker därför i motionerna I: 635 och II: 732 framställt yrkande om spridningsvägningstal.»

dels att utskottets hemställan under 5 bort ha följande lydelse:

»5. att riksdagen med bifall till motionerna I: 635 och II: 732, såvitt nu är i fråga, och med avslag härutinnan å Kungl. Maj:ts förslag beslutar att spridningsvägningstalet skall beräknas enligt i motionerna intagen tabell,»

7. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *andelsbelopp* av herrar Ivar Johansson (cp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Dahlgren (cp) och Sundman (cp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 18 som börjar med »Som en» och slutar med »visst andelsbelopp» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har redan tidigare understrukit vikten av att organisationerna kan bygga ut och effektivisera sin verksamhet. För att underlätta planeringen härav och med hänsyn till vikten av att organisationerna får bättre möjligheter att bedöma sina ekonomiska resurser synes det utskottet väl motiverat att beräkningen av medelsbehoven under ifrågavarande anslag bestäms efter ett lägsta s. k. andelsbelopp. Utskottet tillstyrker yrkandet i motionerna I: 635 och II: 732 att detta belopp skall bestämmas till 12 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

»7. att riksdagen med bifall till motionerna I: 635 och II: 732, såvitt nu är i fråga, beslutar att det s. k. andelsbeloppet skall vara lägst 12 000 kr.,»

8. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *visst bidrag till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd* av herrar Ottosson (m), Kaijser (m), Bohman (m) och Nordstrandh (m) som anser *dels* att det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med »Utskottet har» och slutar med »och II: 730» bort ha följande lydelse:

»Ungdomsutredningen har föreslagit att SUL skall få statsbidrag med belopp motsvarande grundbidrag och rörligt bidrag beräknat på basis av två vägningstalsenheter. Även om den av utredningen förordade bidragskonstruktionen genomfördes och medel anvisades fullt ut i enlighet med utredningens förslag skulle vid en sådan lösning SUL få sitt nuvarande bidrag begränsat med ca 10 000 kr. SUL:s verksamhet motiverar väl ett bättre avstämt bidrag. Utskottet finner det angeläget att riksdagen förvisar sig om en generösare bidragsgivning och tillstyrker därför yrkandet i motionerna I: 647 och II: 730.»

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

»8. att riksdagen med bifall till motionerna I: 647 och II: 730 beslutar att Sveriges ungdomsorganisationers landsråd skall för budgetåret 1969/70 uppbära statsbidrag med 150 000 kr.,»

9. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet) beträffande *bidragsgivningen till Frikyrkliga ungdomsrådet m. m.*

a. av herrar Ottosson (m), Kaijser (m), Bohman (m) och Nordstrandh (m) som — vid bifall till reservationen 8 — anser att det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med »Då utskottet» och slutar med »i u-landsfrågor» bort ha följande lydelse:

»Vid bifall till utskottets förslag torde yrkandet i motionerna I: 673 och II: 745 ha blivit tillgodosett beträffande SUL. I anledning av yrkandet i nämnda motioner i vad det avser FUR vill utskottet framhålla att utskottet anser sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t utan särskilt uttalande från riksdagens sida vid sin prövning av bidragsgivningen kommer att beakta alla för ett ställningstagande till denna avgörande faktorer. Med hänsyn till det anförda anser utskottet att motionerna inte påkallar någon åtgärd.»

b. av herrar Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Källstad (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 19 som börjar med »Då utskottet» och slutar med »i u-landsfrågor» bort ha följande lydelse:

»Enligt utskottets mening är det uppenbart att SUL och FUR i samma mån som andra ungdomsorganisationer är i stort behov av väsentligt ökade resurser för sin verksamhet. Det synes utskottet angeläget att riksdagen förvisar sig om att Kungl. Maj:t inte kommer att behandla ifrågavarande bidragsspörsmål med utgångspunkt i ett så restriktivt synsätt som i detta avseende kännetecknar ungdomsutredningens förslag. Utskottet föreslår att riksdagen som sin mening ger denna utskottets uppfattning till kända för Kungl. Maj:t.»

dels att utskottets hemställan under 9 och 10 bort ha följande lydelse:

»9. att riksdagen i anledning av motionerna I: 673 och II: 745 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande bidragsgivningen till Sveriges ungdomsorganisationers landsråd,

10. att riksdagen i anledning av motionerna I: 673 och II: 745 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande bidragsgivningen till Frikyrkliga ungdomsrådet.»

10. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *anslag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet*

a. av herrar Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Källstad (fp) och Eriksson i Arvika (fp) som — vid bifall till reservationen 4 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 19 börjar med »I motionerna» och på s. 20 slutar med »anvisas 5 925 000 kr.» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har tillstyrkt motionsvis framförda yrkanden om ett grundbidrag på 40 000 kr. Med erinran härom och då utskottet i övrigt tillstyrkt vad Kungl. Maj:t i fråga om bidraget till den centrala verksamheten förordat föreslår utskottet att ifrågavarande bidragsanslag räknas upp med 780 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit och alltså tas upp med 6 705 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

»12. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 635 och II: 732 och I: 639 och II: 752 samt med bifall till motionerna I: 673 och II: 745 ävensom med avslag å motionerna I: 647 och II: 730, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 6 705 000 kr.,»

b. av herrar Ottosson (m), Kaijser (m), Bohman (m) och Nordstrandh (m) som — vid bifall till reservationerna 4 och 8 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 19 börjar med »I motionerna» och på s. 20 slutar med »anvisas 5 925 000 kr.» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Utskottet har tillstyrkt motionsvis framförda yrkanden om ett grundbidrag på 40 000 kr. I anledning härav beräknar utskottet ett ytterligare medelsbehov av 780 000 kr.

Vidare har utskottet tillstyrkt motionsyrkande om bidrag till SUL med 150 000 kr., vilket innebär en merbelastning med 75 000 kr. i förhållande till vad Kungl. Maj:t torde ha förutsatt.

Utskottet föreslår att bidragsanslaget till den centrala verksamheten räknas upp med 855 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit och alltså tas upp med 6 780 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

»12. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 635 och II: 732 och I: 639 och II: 752 samt med bifall till motionerna I: 647 och II: 730 ävensom I: 673 och II: 745, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 6 780 000 kr.,»

c. av herrar Ivar Johansson (cp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Dahlgren (cp) och Sundman (cp) som — vid bifall till reservationerna 4—7 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande som på s. 19 börjar med »I motionerna» och på s. 20 slutar med »anvisas 5 925 000 kr.» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i det föregående biträtt i motionerna I: 635 och II: 732 framförda förslag om ändring i statsbidragsbestämmelserna i förhållande till vad Kungl. Maj:t föreslagit. Till följd härav tillstyrker utskottet även det i dessa motioner yrkade anslagsbeloppet eller alltså 7 500 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

»12. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 639 och II: 752 och I: 673 och II: 745 samt med bifall till motionerna I: 635 och II: 732 ävensom med avslag å motionerna I: 647 och II: 730, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 7 500 000 kr.,»

11. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *anslag till ledarutbildning* av herrar Ivar Johansson (cp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Dahlgren (cp) och Sundman (cp) som — vid bifall till reservationerna 5—7 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 20 som börjar med »Kungl. Maj:ts förslag» och slutar med »av 4 200 000 kr.» bort ha följande lydelse:

»Som en konsekvens av utskottets ställningstagande i det föregående till frågan om statsbidragsbestämmelsernas utformning föreslår utskottet att i enlighet med förslaget i motionerna anvisas 6 800 000 kr. till ungdomsledarutbildningen.»

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

»13. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 656 och II: 734, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomsledarutbildning* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 6 800 000 kr.,»

12. vid *punkten 18* (Bidrag till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet m. fl. anslag) beträffande *anslag till fritidsverksamheten* av herrar Ivar Johansson (cp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Dahlgren (cp) och Sundman (cp) som — vid bifall till reservationen 5 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 20 som börjar med »Yrkandet är» och slutar med »eller 13 200 000 kr.» bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i det föregående förordat i motionerna föreslagna ändrade statsbidragsbestämmelser. Ändringen betingar den ytterligare anslagshöjningen. Till följd härav tillstyrker utskottet även ifrågavarande motioner i vad de avser anslagsbelopp för nästa budgetår.»

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

»14. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 657 och II: 733, nämnda motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till ungdomens fritidsverksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett förslagsanslag av 14 000 000 kr.»

13. vid *punkten 19* (Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor) beträffande *medelsanvisningen* av herrar Ottosson (m), Kaijser (m), Bohman (m) och Nordstrandh (m) som — vid bifall till reservationen 8 — anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 22 som börjar med »Med hänvisning» och slutar med »med 600 000 kr.» bort ha följande lydelse:

»Med hänvisning till sitt i det föregående under punkt 18 redovisade ställningstagande till motionerna I: 647 och II: 730 i vad de avser bidraget till ungdomsorganisationernas centrala verksamhet tillstyrker utskottet motionerna såvitt nu är i fråga och föreslår att förevarande anslag tas upp med 525 000 kr.»

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 647 och II: 730, nämnda motioner i vad de avser förevarande anslag, till *Viss upplysningsverksamhet i ungdomsfrågor* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 525 000 kr.»

14. vid *punkten 23* (Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.) beträffande *instruktörsbidrag* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Kaijser (m), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 25 som börjar med »Utskottet anser» och slutar med »av bidragen» bort ersättas med text av följande lydelse:

»Nykterhetsorganisationerna understryker starkt det stora värde som instruktörerna har för organisationerna. Instruktörerna bidrar till en skolningsverksamhet av

medlemmarna, vilken har stor betydelse för opinionsbildningen. De understöder också organisationernas utåtriktade verksamhet. Enligt uppgift ligger organisationernas kostnader för instruktörsverksamheten i genomsnitt på cirka 50 000 kr. per instruktör och år.

Utskottet finner det angeläget att till instruktörsbefattningarna kan rekryteras välkvalificerade personer. Under senare år har det enligt motionärerna uppstått svårigheter i fråga om rekryteringen på de ekonomiska villkor som kan erbjudas. Det är uppenbart att instruktörsbidraget till följd av kostnadsutvecklingen betydligt urholkats.

Utskottet anser en omedelbar förstärkning av bidraget klart motiverad och föreslår i enlighet med vad som motionsvis yrkats en ökning med 2 000 kr. per instruktör och år för samtliga 29 instruktörstjänster. Anslaget bör till följd härav höjas med 58 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t förordat och tas upp med 2 400 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»3. att riksdagen med bifall till motionerna I: 637 och II: 772 och i anledning av motionen II: 770, samtliga motioner i vad de avser instruktörsbidrag, beslutar höja bidragen till instruktörer för upplysning i alkoholfrågor med 2 000 kr. per instruktör,»

dels att utskottets hemställan under 4 vid bifall till yrkandet beträffande hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 770 samt med bifall till motionerna I: 637 och II: 772, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett reservationsanslag av 2 400 000 kr.»

15. vid *punkten 24* (Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet) beträffande *bidrag till kurs- och studieverksamhet m. m.* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 26 som börjar med »Kungl. Maj:ts förslag» och slutar med »detta ändamål» bort ersättas med text av följande lydelse:

»År 1966 lade skolöverstyrelsen fram ett förslag till plan för att underlätta de handikappades kulturella aktiviteter. Den totala kostnaden för planen uppgick till ca 7 milj. kr. I årets statsverksproposition omfattar anslaget för de handikappades kulturella verksamhet inte mer än 2,6 milj. kr., dvs. mindre än hälften av det enligt överstyrelsens plan erforderliga beloppet.

Utskottet anser det vara av väsentlig betydelse att kurs- och studieverksamhet samt upplysnings- och informationsverksamhet ges ett ökat statligt stöd. Skolöverstyrelsen har beräknat ökningen av anslagsbehovet för dessa ändamål till 680 000

kr. för nästa budgetår. Departementschefen har tillstyrkt en höjning med 157 000 kr. I överensstämmelse med vad som yrkats i motionerna I: 569 och II: 636 föreslår utskottet att ytterligare 300 000 kr. anvisas till förevarande ändamål.»

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 569 och II: 636, såvitt nu är i fråga, beviljar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 300 000 kr. höjt bidrag till kurs- och studieverksamhet m. m.,»

16. vid *punkten 24* (Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet) beträffande bidrag till *De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet* av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Nyman (fp), Eric Peterson (fp) Kaijser (m), Johan Olsson (cp), Bohman (m), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med »I förevarande» och på s. 27 slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»De blindas bibliotek har en väsentlig uppgift att fylla som kulturinstitution. De i förhållande till bokbeståndet höga utlåningssiffrorna för talboksbiblioteket tyder på ett mycket stort läsbehov som det är svårt att tillgodose. De svårt synskadade, en grupp som i vårt land uppgår till ca 15 000 personer, har till sitt förfogande mindre än 5 000 boktitlar och inga möjligheter att själva förvärva böcker. Deras valfrihet i fråga om litteratur som passar deras intressen är därigenom ytterst begränsad, något som ytterligare markeras genom ringa tillgång till tidningar och tidskrifter. Det är mot denna bakgrund enligt utskottets mening utomordentligt angeläget att De blindas bibliotek får tillräckliga medel för sin verksamhet. Utskottet tillstyrker därför den ökning av bidraget till De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet som föreslås i motionerna I: 666 och II: 729 samt II: 739. För ändamålet bör således anvisas 1 140 000 kr.»

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen med bifall till motionerna I: 666 och II: 729 samt II: 739, samtliga motioner såvitt nu är i fråga, beviljar ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 100 000 kr. höjt bidrag till De blindas förenings allmänna biblioteksverksamhet,»

17. vid *punkten 24* (Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet) beträffande *medelsanvisningen*

a. av herrar Ivar Johansson (cp), Per Jacobsson (fp), Nyman (fp), Eric Peterson (fp), Johan Olsson (cp), Eliasson i Sundborn (cp), Källstad (fp), Dahlgren (cp), Sundman (cp) och Eriksson i Arvika (fp) som — vid bifall till reservationerna 15 och 16 — anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 739 samt med bifall till motionerna I: 569 och II: 636 samt I: 666 och II: 729, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 2 975 000 kr.»

b. av herrar Ottosson (m), Kaijser (m), Bohman (m) och Nordstrandh (m) som — vid bifall till reservationen 16 — anser att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

»4. att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 739 och med bifall till motionerna I: 666 och II: 729 samt med avslag å motionerna I: 569 och II: 636, samtliga motioner i vad de avser medelsanvisningen, till *Bidrag till de handikappades kulturella verksamhet* för budgetåret 1969/70 anvisar ett anslag av 2 675 000 kr.»